

A Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bírósága a dr.Stanka Gergely ügyvéd által képviselt L. Kereskedelmi Bt. felperesnek a Nemzeti Fogyasztóvédelmi Hatóság alperes ellen fogyasztóvédelmi ügyben hozott közigazgatási határozat bírósági felülvizsgálata iránt indult perben a Fővárosi Bíróság 2008. október 2. napján kelt 25.K.34.557/2007/8. számú jogerős ítélete ellen a felperes által 9. sorszám alatt benyújtott felülvizsgálati kérelem folytán az alulírott napon - tárgyaláson kívül - meghozta az alábbi

í t é l e t e t :

A Legfelsőbb Bíróság a Fővárosi Bíróság 25.K.34.557/2007/8. számú ítéletét hatályában fenntartja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 10.000.- /azaz tízezer/ forint felülvizsgálati perköltséget.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg az államnak - külön felhívásra - 36.000 /azaz harminchatezer/ forint felülvizsgálati eljárási illetéket.

Ez ellen az ítélet ellen további felülvizsgálatnak helye nincs.

I N D O K O L Á S

A felperes 2007. február 1. napján tartott ellenőrzés megállapítása szerint az L. áruházban a 150 db-os kozmetikai kendő és további tíz féle akciós termék esetében olyan ártáblákat alkalmazott, amelyek nagy betűméretben, vastagítva feltüntették az eladási árak számjegyeit, a táblák jobb alsó sarkában kisebb betűméretben, de szintén vastagítva, jól látható volt a „Ft” jelzés. Az ártáblák bal alsó sarkában, kisebb betűméretben vékonyabban szerepeltek az adott termék egységárára vonatkozó adatok, az egységár tényére való utalás nélkül, továbbá itt a „Ft” jelzés nem szerepelt, csak a számjegy, illetve a mértékegység /pl. 250/l, 1 db = 1 stb./.

A Regionális Közigazgatási Hivatal Fogyasztóvédelmi Felügyelősége /a továbbiakban: elsőfokú hatóság/ 2007. február 1. napján tartott ellenőrzésen ezekről az ártáblákról fényképfelvételeket készített.

2007. február 5. napján kelt értesítésében tájékoztatta arról felperest, hogy fogyasztóvédelmi bírság kiszabására irányuló eljárást indított, arról tájékoztatta a felperest, hogy iratbetekintési jogával a közlést követő ügyfélfogadási napon előzetes bejelentkezés alapján a Felügyelőség hivatalos ügyfélfogadás ideje alatt nyilatkozattételi jogával, a közlést követő 5 munkanapon belül pedig postai úton írásban, illetve a Felügyelőség hivatalos ügyfélfogadás ideje alatt szóban élhet. A felperes az eljárás során nem jelezte, hogy az iratbetekintési jogával vagy nyilatkozattételi jogával az eljárás folyamán élni kíván.

Ezen eljárás alatt az elsőfokú hatóság 2007. március 1. napján meghozott 9110/2/2007. számú elsőfokú határozatában 300.000.- Ft fogyasztóvédelmi bírság megfizetésére kötelezte a felperest, mert egy termék esetében nem volt egyértelmű a fogyasztói ár feltüntetése, tizenegy termék esetében pedig az egységár meghatározásánál a „forint”, vagy „Ft” megjelölés hiányzott.

A felperes fellebbezése folytán eljáró alperes 2007. június 27. napján kelt HAJ-1561-3/2007. számú határozatával az elsőfokú határozatot megváltoztatta és megállapította, hogy az egy termék esetében észlelt nem egyértelmű fogyasztói ár feltüntetése nem volt megállapítható, ugyanakkor az elsőfokú határozatban megjelölt tizenegy termék esetében valóban megtörtént a jogsértés. Erre tekintettel a bírságot 200.000.- Ft-ra csökkentette. A fellebbezésre reagálva kifejtette, hogy a felperes az eljárás során nem kívánt irat betekintési jogával élni, így nem korlátozták sem az iratbetekintési jogát, sem a nyilatkozattételi jogát függetlenül attól, hogy az erre vonatkozó tájékoztatás nem volt megfelelő. Megállapította, hogy az egységárak feltüntetésekor a „Ft” megjelölés elmaradása megsértette a fogyasztói forgalomba kerülő áru és szolgáltatások árának feltüntetéséről szóló 7/2001./III.29./ GM rendelet /a továbbiakban: GM.r./ 4. § /1/ bekezdését, és ezzel a fogyasztóvédelemről szóló 1997. évi CLV. törvény /a továbbiakban: Fgytv./ 6. § és 11. § /1/ és /2/ bekezdése is sérült.

A felperes keresete folytán eljáró Fővárosi Bíróság 2008. október 2. napján kelt 25.K.34.557/2007/8. számú ítéletével a felperes keresetét elutasította. Az iratbetekintési jog és nyilatkozattételi jog korlátozása tekintetében megállapította, hogy a határozat hatályon kívül helyezésének eljárási okból akkor lehetne helye, ha jelentős és a döntés érdemére kiható és bírósági eljárásban nem orvosolható eljárásjogi jogsértésről van szó. Jelen esetben azonban ilyen nem történt, a felperes az ügyre vonatkozó érdemi előadását meg tudta tenni, alperes arra jogerős határozatában érdemben reagált is. A felperes a per során nem hivatkozott arra, hogy valamely irat ismeretének hiánya, vagy valamely nyilatkozat

hiányának figyelembevételének mellőzése az ügy érdemére is kiható eljárási jogszabálysértés lenne.

Nem sérült a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény /a továbbiakban: Ket./ 1. § /2/ bekezdése sem azzal, hogy a hatóság az iratbetekintésre és nyilatkozattételre határidőket jelölt meg, hiszen az ilyen határidők biztosítják a megfelelő együttműködést a felperes és a hatóság között. Leszögezte azt is, hogy az ügyfél indokolt kérelmére köteles a hatóság az iratbetekintési és a nyilatkozattételi jog gyakorlását más időpontban is biztosítani oly módon, hogy az a törvényes határidőben történő érdemi döntéshozatalt ne veszélyeztesse, mert az értesítésben meghatározott időtartamok nem voltak megváltoztathatatlanok.

Az ügy érdemében kifejtette, hogy egyértelműen megállapítható volt a GM.r. 6. § /2/ bekezdésének megsértése, ez pedig egy jogszabálysértés, melyet a hatóság szankcionálhat, függetlenül attól, hogy a jogszabálysértés az átlagos fogyasztót milyen mértékben vagy miként tévesztette meg.

A bírság mérlegelésével kapcsolatosan rögzítette, hogy a Polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény /a továbbiakban: Pp./ 339/B. §-a szerinti mérlegelésre vonatkozó törvényi előírásoknak az alperes és az elsőfokú hatóság is eleget tett. Megfelelően értékelte a súlyosító és enyhítő körülményeket, a hatóság jogszerűen vette figyelembe a korábbi hasonló tárgyú jogsértést is.

A felperes felülvizsgálati kérelmében továbbra is állította, hogy a Ket. 1. § /2/ bekezdésébe ütköző módon korlátozták iratbetekintési jogát, illetve nyilatkozattételi jogát, amely az ügy megítélésére is befolyással volt, hiszen a bíróság az iratbetekintési jog biztosításával nem tudja orvosolni ezt a hibát, mivel a jogerős közigazgatási határozat a bírósági felülvizsgálat során jóval szűkebb körben támadható, mint a nem jogerős elsőfokú határozat a közigazgatási eljárásban.

Álláspontja szerint az ítélet azon megállapítása iratellenes volt, hogy a táblák jobb sarka és alsó sarkában található „Ft”, annak elhelyezkedése, betűmérete és vastagsága az egész tábla összképe alapján csak az eladási árhoz kapcsolható, mivel a fényképek megfelelően igazolják, hogy az árdeklarációkon feltüntetett forint megjelölés a fogyasztói árhoz és az egységárhoz is tartozott. Az alperesi gyakorlat értelmében jogszerű, ha az árdeklaráción a forint megjelölés csak egyszer kerül feltüntetésre annak ellenére, hogy az árdeklaráció adott esetben több termék különböző árát tartalmazza. Egyebekben az alperes határozatában nem is vitatta, hogy a felperes a kifogásolt termékek árát „Ft”-ban tüntette fel.

A GM.r. 6. § /2/ bekezdéséből nem következik a forint feltüntetési kötelezettség, ahogy az alperes által hivatkozott többi jogszabályból sem. A fogyasztóvédelmi jogszabályok mind összesen annyit rögzítenek, hogy az áru árát a Magyar Köztársaság fizetőeszközében, forintban kell feltüntetni, és felperes így is járt el. A fogyasztó tisztában lehetett azzal, hogy a megjelölt egységár forintban értendő, hiszen ez Magyarországon a törvényes fizetési eszköz, és egy átlagos fogyasztó ezt felismerhette. Ez utóbbinak azért van jelentősége, mert egységes abban mind a versenyjogi gyakorlat, mind a Legfelsőbb Bíróság, mind az Európai Bíróság gyakorlata, hogy a megtévesztő jelleg, illetve az arra való alkalmasság megítélése körében az átlagos fogyasztóból kell kiindulni. Azt kell vizsgálni, hogy egy átlagosan tájékozott fogyasztó felismeri-e a termék lényeges jellemzőit.

A bíróság mérlegelése körében előadta, hogy eltérő tényállás mellett meghozott fogyasztóvédelmi határozatok súlyosító körülményként nem vehető figyelembe. Ilyen rendelkezést az Fgytv. ítéletben hivatkozott 48. § /2/ bekezdése sem tartalmaz.

Az alperes felülvizsgálati ellenkérelmében kifejtette, hogy a GM.r. 6. § /2/ bekezdése egyértelműen előírja a Ft/mértékegység feltüntetésének kötelezettségét, és az Fgytv. 14. § /1/ és /2/ bekezdése sem önmagában azt írja elő, hogy törvényes fizetőeszköz szerint kell meghatározni az eladási árat, az egységárat és a szolgáltatás díját, hanem azt egyértelműen, könnyen azonosíthatóan és tisztán olvashatóan kell megtenni.

A felperes felülvizsgálati kérelme nem alapos.

A Ket. 1. § /2/ bekezdése értelmében a közigazgatóság hatóság a hatáskörének gyakorlásával nem élhet vissza, hatásköre gyakorlása során a szakszerűség, az egyszerűség és az ügyféllel való együttműködés követelményeinek megfelelően köteles eljárni.

A Legfelsőbb Bíróság álláspontja szerint a Ket. 51. § /1/ bekezdése és a 68. § /1/ bekezdése a teljes eljárás során biztosítja az ügyfélnek az iratbetekintési és nyilatkozattételi jogot.

A Legfelsőbb Bíróság egyetértett a jogerős ítéletet hozó bíróság azon álláspontjával is, hogy mindez nem akadályozza annak, hogy a hatóság az iratbetekintési jog, illetve a nyilatkozattételi jog gyakorlására határidőket határozzon meg, éppen ezen jogok érvényesülésének biztosítása érdekében, „implicit” módon jelezve ezzel az ügyfélnek, hogy ezen határidőig, határozat az ügyben, nem fog születni.

Egy ilyen tájékoztatás azonban nem jelenti azt, hogy ha az ügyfél iratbetekintési jogával élni kíván, vagy nyilatkozatot kíván tenni, akkor ezt a hatósággal együttműködve ne tehetné meg későbbi időpontban is a jóhiszemű együttműködés keretei között.

Az elsőfokú hatóság értesítése kétségtelenül rendkívül rövid határidőket határozott meg, azonban ez csak a Ket. 1. § /2/ bekezdésének nem megfelelő tájékoztatásnak tekinthető, amely ténylegesen nem korlátozta a felperes iratbetekintési vagy nyilatkozattételi jogát. A perben rendelkezésre álló adatok szerint a felperes meg sem kísérelt az iratokba betekinteni, az eljárás során semmilyen formában nem jelezte az elsőfokú hatóság részére, hogy nyilatkozatot kíván tenni már az elsőfokú eljárás során. Ehhez képest a Ket. 1. § /2/ bekezdésének nem megfelelő tájékoztatás semmilyen formában nem hatott ki az ügy érdemére, és olyan csekély mértékű eljárási jogsértésnek tekinthető, amely a határozat hatályon kívül helyezésére nem szolgáltatott okot.

Az Fgytv. 14. § /1/ bekezdése szerint az áru fogyasztói forgalombahozatalakor a forgalmazó köteles - külön jogszabályban meghatározottak szerint - a fogyasztót írásban tájékoztatni az eladási árról, és az egységárról, illetve a szolgáltatás díjáról.

Az Fgytv. 14. § /2/ bekezdése értelmében az eladási árat, az egységárat és a szolgáltatás díját a Magyar Köztársaság területén törvényes fizetőeszköz szerint meghatározva, egyértelműen, könnyen azonosíthatóan és tisztán olvashatóan kell feltüntetni.

A GM.r. 6. § /2/ bekezdése szerint az egységárat

a/ a térfogatra árult áruknál literenként /Ft/l/, vagy - ha ez az összehasonlítást megkönnyíti - milliméterenként /Ft/ml/, illetve köbméterenként /Ft/m³/,

b/ a tömegre árult áruknál kilogrammonként /Ft/kg/ vagy tonnánként /Ft/t/,

c/ a hosszúságra árult áruknál méterenként /Ft/m/,

d/ a felületre árult áruknál négyzetméterenként /Ft/m²/,

e/ a kizárólag darabra árult áruknál darabonként /Ft/db/ kell feltüntetni.

A Legfelsőbb Bíróság teljes mértékben osztotta az alperes azon álláspontját, hogy az „Ft” megjelölés elmaradásának következtében nem egyértelműen és nehezen azonosíthatóan tüntette fel a felperes az ártáblákon az egységárat - és ahogy a jogerős ítéletet hozó bíróság helyesen állapította meg - mindez konkrétan a GM.r. 6. § /2/ bekezdésének sérelmét jelentette.

A Legfelsőbb Bíróság teljes mértékben osztotta azon alperesi álláspontot, hogy egy átlagosan tájékozott fogyasztó - s e körben az olyan fogyasztókat kell figyelembe venni, akik nem tájékozottak

a felperesi áruház GM.r. 6. § /2/ bekezdésétől, ekként az általános piaci gyakorlattól eltérő árfeltüntetési gyakorlata vonatkozásában - figyelembe véve a tipikus vásárlás körülményeit, nem tudta értelmezni, hogy a sok számot tartalmazó ártájékoztató táblák sarkában, apró betűvel „200/1” vagy az „1 db=1” mit jelenthet. Az értelmezésre nyitva álló relatíve rövid időre tekintettel ilyen jellegű jelzéseken - amely a fogyasztó számára információt nem tartalmazó, az áruház által használt valamely kód vagy termékjelzés, terméktípus jelzés is lehet - az átlagos fogyasztó elsiklik, így az ilyen egységár feltüntetés alkalmas arra, hogy az átlagosan tájékozott fogyasztó a fogyasztóvédelmi jogszabályok által előírt információkat ne tudja észlelni.

Amellett, hogy a jogerős ítélet helytállóan fejtette ki azt, hogy a GM.r. 6. § /2/ bekezdésének megsértése nyilvánvalóan megtörtént, ez olyan módon történt, amely az Fgytv. 14. § /2/ bekezdése szerinti egyértelműség és könnyen azonosíthatóságra vonatkozó szabályával sem volt összhangban, ekként ez egy átlagosan tájékozott fogyasztót is megtéveszthetett. Ehhez képest az alperes a jelen határozatban alkalmazott gyakorlata teljes mértékben megfelelt az olyan jogelveknek is, melyeket az Európai Bíróság hasonló fogyasztóvédelmi tárgyú ítéletei követelményként támasztanak.

Megjegyzi a Legfelsőbb Bíróság, hogy a perben nem volt vitatott, hogy ha a fogyasztó megismeri a felperes gyakorlatát, akkor logikusan csak arra következtethet, hogy itt „Ft”-ban van feltüntetve az egységár. Ugyanakkor a jogkérdés nem ez volt, hanem az, hogy a fogyasztó felismeri-e egyáltalán, hogy ezekben az esetekben az egységár feltüntetéséről van szó.

E körben a Legfelsőbb Bíróság utal arra, hogy a jogerős ítélet semmilyen vonatkozásban nem volt iratellenes, a Fővárosi Bíróság a tényállást a Pp. 206. § keretei között okszerű mérlegeléssel állapította meg a rendelkezésre álló fényképfelvételek alapján, nevezetesen az ártáblán feltüntetett egyéb „Ft” megjelölések nem voltak vonatkoztathatók a hiányos egységár tájékoztatásokra.

A Legfelsőbb Bíróság nem osztotta a bírság mérlegelésével kapcsolatosan azon felperesi álláspontot sem, hogy a korábbi, ugyanezen áruház vonatkozásában árfeltüntetéssel kapcsolatosan megállapított jogsértések ténye ne lehetett volna okszerűen, a Pp. 339/B. §-ának megfelelően figyelembe vehető, és súlyosító körülményként értékelhető. Szemben felperesi állásponttal az Fgytv. perbeli időszakban hatályos 48. § /2/ bekezdése az eset összes körülményei között külön kiemeli a mérlegelési szempontok között a jogsértő magatartás ismételt tanúsítását, márpedig ugyanazon üzlet szintén árfeltüntetéssel kapcsolatos jogsértése a jogsértő magatartás ismételt tanúsításaként értékelhető.

Minderre tekintettel a Legfelsőbb Bíróság a Fővárosi Bíróság ítéletét a Pp. 275. § /3/ bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

A Legfelsőbb Bíróság a perköltségről a Pp. 270. § /1/ bekezdésére figyelemmel alkalmazandó Pp. 78. § /1/ bekezdése és a 32/2003./VIII.22./ IM rendelet 3. § /3/ bekezdése alapján határozott.

Az illetékeljegyzési jog folytán le nem rótt felülvizsgálati eljárási illetéket az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény 50. § /1/ bekezdése és a 6/1986./VI.26./ IM rendelet 13. § /2/ bekezdése alapján a felperes köteles viselni.

Budapest, 2009. október 13.

Bauer Jánosné dr. sk. a tanács elnöke, dr.Kovács András sk. előadó bíró, dr.Kovács Ákos sk. bíró